

Нитута К. О.
студентка магістратури
"Управління навчальним закладом"
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир)
завідувач
(ДНЗ "Дзвіночок"
Кам'янської сільської ради)
e-mail: nitutak@mail.ru

Атестація як оцінювання ефективності управління дошкільним навчальним закладом

У статті розкрито теоретичні засади атестації дошкільного навчального закладу як одного з різновидів оцінювання ефективності управління. Здійснено аналіз понять "дошкільний навчальний заклад", "ефективність", "атестація", охарактеризовано їх нормативно-правове представлення. Виокремлено фактори та критерії ефективності управління дошкільним навчальним закладом.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю розкриття поняття атестації як оцінювання ефективності управління дошкільним навчальними закладами.

У даний час система освіти в нашій країні зазнає змін, які вносяться в нормативно-правову базу, визначають нові підходи до освіти, до навчально-виховного процесу тощо. Модернізація освіти не оминає й найнижчу ланку – дошкільну освіту, і є одним з головних напрямків державної політики України. Якість освіти, яку отримують діти в дошкільних навчальних закладах, має відповідати сучасним вимогам, що у великій мірі залежить від ефективності управління.

Теоретичні засади дослідження становлять: теоретично обґрунтовували управління дошкільними закладами (К. Бела, З. Дорошенко, О. Каплуновська, К. Крутій, В. Маковецька, Л. Фалюшина, А. Троян); наукові положення щодо управління якістю освіти в дошкільних навчальних закладах (Т. О. Лукіна К. Крутій, Ю. Манилюк, Р. Чумічова); теоретичні засади дошкільної освіти (А. Богуш, Н. Гавриш, О. Кононко, К. Крутій). Разом з тим, аналіз сучасних підходів до оцінювання ефективного управління дошкільним навчальним закладом (далі ДНЗ) потребує детальнішого дослідження

Метою статті є здійснення аналізу оцінювання ефективності управління дошкільним навчальним закладом.

Виклад основного матеріалу. У Законі України "Про освіту" встановлено, що першим освітнім рівнем країни є дошкільний. У ст. 33 цього ж закону йдеться, про те, що "дошкільне виховання здійснюється у сім'ї, дошкільних дитячих закладах у взаємодії з сім'єю і має на меті забезпечення фізичного, психічного здоров'я дітей, їх повноцінний розвиток, набуття життєвого досвіду, вироблення умінь, навичок, необхідних для подальшого навчання" [1].

А в ст. 11 Закону України "Про дошкільну освіту" дане визначення, що "дошкільний навчальний заклад (далі ДНЗ) – навчальний заклад, який забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту" [2].

Дане визначення зумовлює напрямки управлінської діяльності. Загалом управління освітніми організаціями – це різновид соціального управління, який є сучасним напрямком управлінської діяльності, що спрямована на досягнення мети шляхом раціонального використання ресурсів закладу із застосуванням науково обґрунтованих форм, принципів, функцій та методів.

Термін "управління" трактується в різних джерелах по-різному: управління у залежності від наукової специфіки визначається як елемент, функція організованих систем різної природи (біологічних, соціальних, технічних), що забезпечує збереження їх певної структури, підтримку режиму діяльності, реалізацію програми, цілі діяльності; дія за значенням керувати; функція організованих систем (біологічних, соціальних, технічних), яка забезпечує реалізацію мети і підтримку режиму діяльності, сталість і розвиток певних структурних елементів.

Отже, управління – процес планування, організації, приведення в дію та контроль організації з тим, щоб досягти координації людських і матеріальних ресурсів, необхідних для ефективного досягнення завдань [3].

А оскільки управлінську діяльність здійснює керівник, тому великою мірою саме від нього залежить ефективність роботи закладу. В нашому випадку від ефективності управління завідувачем ДНЗ залежить якість наданих послуг.

Перед нами постає питання "що ж таке ефективність"?

Поняття "ефективність" похідне слово від ефективний (від лат. *effectivus*, що означає: 1) виконання, звершення, здійснення; 2) дію, вплив; 3) результат дії – дійовий, такий, що дає ефект, який призводить до потрібних наслідків) [4].

Отже, ефективність управління – це сукупна результативність трудового колективу організації, системи заходів, які є наслідком окремих зусиль керівника і спеціалістів [5: 251].

З метою оцінювання ефективності роботи ДНЗ, яка залежить від ефективності управління, проводиться державний контроль, основною формою якого є державна атестація.

Роз'яснення слова "атестація" змінюється в залежності від сфери застосування (див. табл. 1.), у нашому випадку це поняття означає визначення якості, відповідності стандартам, а отже, потребує залучення механізму оцінювання.

Таблиця 1

Визначення поняття "атестація"

Джерело	Визначення
Словник української мови: в 11 т. [6; 1; 70]	характеристика фахових знань та ділових якостей службовця; відзив, висновок про когось-небудь.
Слова. Енциклопедія рідкісних слів та варіанти їх значення [Електроний ресурс] [7]	<ul style="list-style-type: none"> – визначення якості, відповідності стандартам (продукції, робочих місць) – визначення кваліфікації, рівня знань працівника або учня – визначення рівня знань працівника, його ділової кваліфікації – підтвердження отриманих знань – синонім відгук, характеристика – оцінка кваліфікації.

Відповідно до Порядку державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів "державна атестація є основною формою державного контролю за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування, типів і форм власності.

Головними завданнями державної атестації навчальних закладів є:

- визначення відповідності навчального закладу державним стандартам певного освітнього рівня, дотримання ним вимог цих державних стандартів та забезпечення надання якісної освіти;
- надання організаційно-методичної допомоги навчальним закладам, що атестуються" [8].

Державний контроль здійснюється раз на 10 років експертною комісією, яку створює орган управління освітою, до складу якої входять: провідні фахівці цього органу, навчальних закладів, які мають спеціальну освіту, високу кваліфікацію, практичний досвід і необхідні знання та навички. Експертна комісія працює за робочою програмою атестаційної експертизи, яка затверджується керівником органу управління.

Оцінювання ефективності управління дошкільним навчальним закладом в умовах атестації доцільно проводити за двома факторами:

- організація освітнього процесу;
- результативність навчально-виховного процесу.

Ці фактори мають критерії (див. табл. 2).

Відповідно кожний критерій підлягає оцінюванню за двома підходами:

- оцінювання як самооцінка засобом самоаналізу
- оцінювання атестаційною комісією засобами контролю.

Таблиця 2

Фактори та критерії оцінювання ефективності діяльності ДНЗ

Висновок. Атестація навчального закладу є свого роду підсумком діяльності за певний проміжок часу, а, отже це і є оцінка ефективності управління ДНЗ, адже складовою ефективною діяльності закладу є ефективна діяльність завідувача, а відтак управління в цілому.

Список використаних джерел та літератури:

1. Закон України "Про освіту" // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – К., 1991. – № 34. – 451 с.
2. Закон України "Про дошкільну освіту" від 11.07.2001 № 2628-III [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
3. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної

конференції "Наукові підходи в управлінні навчальними закладами" : [28 квіт. 2015 р.] / М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, ННІ педагогіки, каф. педагогіки, психології та упр. навч. закл. ; [відп. за вип.: Б. М. Ренькас, Т. Є. Рожнова ; техн. ред. Т. А. Бондарчук]. – Житомир : Левковець, 2015. – 486 с.

4. Чак Є. Д. Чи правильно ми говоримо? / Є. Д. Чак. – К. : Освіта, 1997. – 240 с.

5. Менеджмент в АПК / Ю. Б. Королев, В. Д. Коротнев, Г. Н. Кочетова и др. – М. : Колос С, 2007. – 424 с.

6. Словник української мови : в 11 тт. / АН УРСР, Інститут мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970.

7. Слова. Енциклопедія рідкісних слів та варіанти їх значення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slova.pp.ua/index.php?newsid=6513>

8. Порядок державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів Затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 30.01.2015 № 67 [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0173-15>

Нитута К. О.

Аттестация как оценка эффективности управления дошкольным учебным заведением

В статье раскрыты теоретические основы аттестации дошкольного учебного заведения как одной из разновидностей оценки эффективности управления. Осуществлен анализ понятий "дошкольное учебное заведение", "эффективность", "аттестация", охарактеризованы их нормативно-правовое представление. Выделены факторы и критерии эффективности управления дошкольным учебным заведением.

Nytuta K.

Attestation as evaluation of efficiency of management preschool educational establishment.

In the article theoretical principles of attestation of preschool educational establishment are exposed as one of varieties of evaluation of management efficiency. The analysis of concepts "preschool educational establishment" is carried out, "efficiency", "attestation", they are described normatively-legal presentation. Factors and criteria of efficiency of management preschool educational establishment are distinguished.